

A fagyapot készítése és értékesítése.

Irta: M a g e r l e E d e, m. kir. főerdész.

Alig van egyetlen faipar-czikk, mely oly rövid idő alatt annyira elterjedt volna, mint a fagyapot, nevezetesen a legkülönbözőbb tárgyak (üveg, porcellán stb.) csomagolásánál. Ezenfeől a fagyapot még istálló-alom gyanánt is igen jó szolgálatot tesz.

A kezelésemre bizott oszadai erdőgondnokságban (Liptó megye) felállított két fagyapot készítő gépnek működését, valamint az előállítás költségeit alkalmam volt megismerni, azt hiszem tehát, hogy jó szolgálatot teszek t. szaktársaimnak azzal, ha az erre vonatkozó adatokat e lapok hasábjain nyilvánosságra hozom.

Mindkét fagyapot készítő gép a liptó-oszadai vizifürész épületében lett a kincstári bérlő által felállítva; a befektetés tehát mindössze a hajtó-szijjak, szij-korongok, a két gép és a fagyapot-sajtó beszerzéséből állott, a melyek költsége 2400 frtot tett ki; 8°/_o évi törlesztést számítva tehát, a berendezés évenként 192 frt kiadást képvisel.

Egy ürm³ fenyő-tüzifából nyerhető átlagosan 2.5 q középminőségű fagyapot.

A gép éjjel-nappal munkában lévén, 10—10 órai munkaidő mellett és 8 hónapi üzemidő alatt, naponta 7 q, 400 munkanap alatt (200 éjjeli, 200 nappali) tehát 2800 q fagyapot állittatik elő s ehhez 1120 ürm³ tűzifa használtatik fel.

A befektetési tőkéből esik tehát (19.200:2800) egy q fagyapotra kereken 8 kr, vagyis egy ürm³ tűzifára 20 kr.

Azonfelül a gép ellátásához egyenkint 60 kr. napszám mellett két munkásra van szükség.

Az előállítás és értékesítés költségei ennél fogva a következők lesznek:

Tétel szám		Esik a költségekből			
		1 q		1 ürm ³	
		fagyapotra		tűzifára	
		frt	kr.	frt	kr.
1	Két napszám 1 frt 20 kr. (7 q-ra)	17		42·5	
2	A sajtolásához kel egy napszám (7 q-ra)	8·5		21·3	
3	A 25 kg súlyú kötegek készítéséhez felhasznált sodrony értéke	15		37·5	
4	Szállítás Oszadáról a rózsahegy állomásra 16 (km)	15		37·5	
5	Vasuti szállítás Bécsbe, koci rakományonként (70 q) 50 frt	71·4	1	78·5	
6	A fa fuvazozása a rakhelyről a fűrészhez	6		15	
7	A befektetési tőke törlesztésére, mint fentebb	8		20	
	Bécsbe szállítva tehát összesen	1	40·9	3	52·3

Minthogy egy q fagyapot ára Bécsben 8 frt, ennél fogva egy ürm³ fából nyert fagyapot (2·5 q) 7 frt 50 krral értékesíthető. Az ürköbméterenkénti tiszta nyereség tehát 3 frt 97·7 kr., a mi, számbavéve a nagy szállítási távolságot (16 km + 326 km = 342 km), igen kedvező eredménynek tekinthető, mert ily haszonnal a fenyő tűzifa, mint olyan, eddig nálunk még alig volt értékesíthető.

Ha most csak az előállítási helyen felmerülő költségeket számítjuk, (1, 2, 3, 5, 6, 7 tét.) egy q fagyapot 54·5 krba kerül, egy ürm³-ből nyerhető 2·5 q tehát 1 frt 36·3 krba. Ehhez véve a fának itteni eladási árát = 1 frt 50 krt, 2·5 q fagyapot összesen 2 frt 86·3 kr.-ba kerül, vagyis métermázsánként kerekszámban 1 frt 15 krba. Ha ez árt a szalma árával hasonlítjuk össze, kitűnik, hogy mennyire előnyös a fagyapotnak istálló alomképen való alkalmazása is, a miről félelvi alkalmaztatása után magamnak alkalmam

volt meggyőződni s ennek alapján a fagyapotnak alom gyanánt való alkalmazását nemcsak az oly vidékekre, a hol szalmát egyáltalán nehéz beszerezni, hanem bárhol is, — kivált szalmahiány idején — a legmelegebben ajánlhatom.

Ha tehát a mezőgazdák is próbát tesznek a fagyapottal s mint czélszerű almot általánosan elfogadják, igen fontos lesz reánk nézve azon kérdés, hogy mibe kerülne a fagyapotnak lúcz- és jegenyefenyő tűzifából való előállítás, mivel azt most sok helyen, tudvalevőleg csak kevés haszonnal lehet értékesíteni.

Az államerdészet 1890. évi költségvetése.

Az alábbiaknak közöljük a kincstári erdőkre, az állami kezelésbe átvett városi, községi és közbirtokossági erdőkre, az erdők állami felügyeletére, az országos erdei alapra és erdővásárlási alapra vonatkozó 1890. évi költségvetést az indoklással együtt.

I. Állami erdők.

Az állami erdőknél az 1890. évre előirányzott rendes kiadások és bevételek, összehasonlítva az 1889. évi költségvetés tételeivel, a következő táblázatban sommásan és rovatonként vannak előtüntetve.

Rovat	Kiadások.	1890.	1889.	Az 1890. évre tehát	
		évi előirányzat	több	kevesebb	
	Kezelési kiadások.				
1	Személyi járandóságok	825.520	833.368	.	7.848
2	Irodai és szolgatartási általányok . . .	13.994	13.907	87	.
3	Egyéb irodai költségek	26.911	27.138	.	227
4	Lőtartási és utazási általányok	97.819	98.229	.	410
5	Egyéb utazási költségek	92.500	91.920	580	.
6	Kezelési épületek fentartása	54.914	60.700	.	5.786
7	Jutalmak és segélyek	11.900	11.900	.	.
8	Egyéb előre nem látott költségek . . .	19.289	14.598	4.691	.
	Összeg	1,142.847	1,151.760	.	8.913